

TRENDBEELD INVESTERINGEN IN GELDERLAND

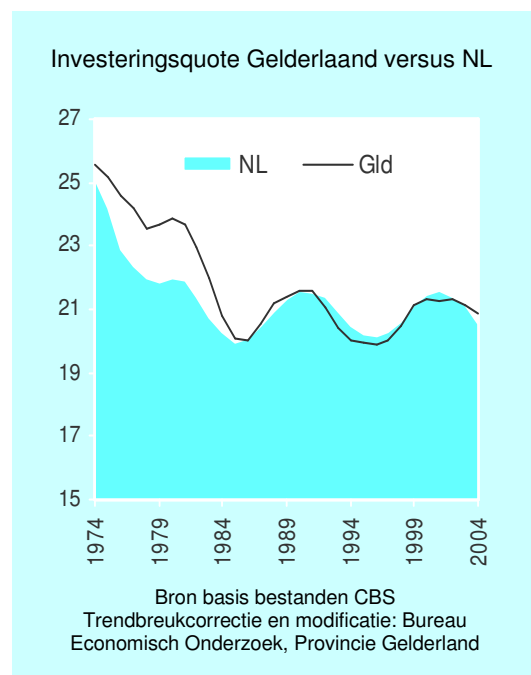
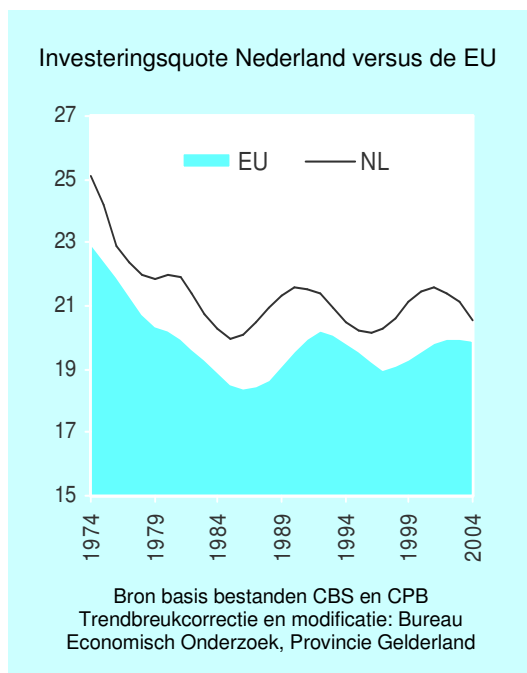
De investeringen (inter)nationaal vergeleken

De kapitaalgoederenvoorraad in een land of regio wordt geleidelijk opgebouwd door de jaarlijkse investeringen. De investeringen uit het verleden vormen de basis voor de huidige werkgelegenheid en welvaart. Tezamen met de nog te plegen investeringen bepalen zij tevens de regionale toekomstperspectieven. De omvang en het verloop van de investeringen zeggen iets over het investeringsklimaat en de potenties van de regio. Kenmerkend voor de investeringen is dat het niveau door incidentele gebeurtenissen van jaar tot jaar sterk kan fluctueren. Vooral op het kleinschalige regionale niveau vertoont de ontwikkeling een grillig verloop waarin grote sprongen voorkomen. Om een indruk te krijgen van de stand van zaken is het dus nodig een langere periode in beschouwing te nemen. Daarnaast kan de omvang van de investeringen niet los worden gezien van de economische prestaties van het gebied. M.a.w. of in een regio veel of weinig wordt geïnvesteerd, moet beoordeeld worden in relatie tot de omvang van het regionaal product. Daartoe wordt veelal het kengetal 'investeringsquote' gebruikt, d.w.z. de investeringen uitgedrukt in procenten van het regionaal product.

Sinds 1970 is er in totaal zo'n 210 miljard euro in Gelderland geïnvesteerd (prijsspeil 2001). Dit komt neer op een gemiddelde investeringsquote van 21%. Er zijn bij de investeringsontwikkelingen drie tendenties zichtbaar:

- op lange termijn bezien is de investeringsquote structureel gedaald;
- op korte termijn volgt de investeringsquote de economische conjunctuur;
- de conjuncturomslagen in Nederland en in Gelderland waren in de afgelopen twintig jaar een voorbode van de internationale ontwikkeling.

De Nederlandse investeringsquote ligt Europees gezien al decennia lang op een tamelijk hoog niveau. In Gelderland was de investeringsneiging aanvankelijk nog groter. In de latere jaren gaan de investeringen in Nederland en Gelderland ongeveer gelijk op.

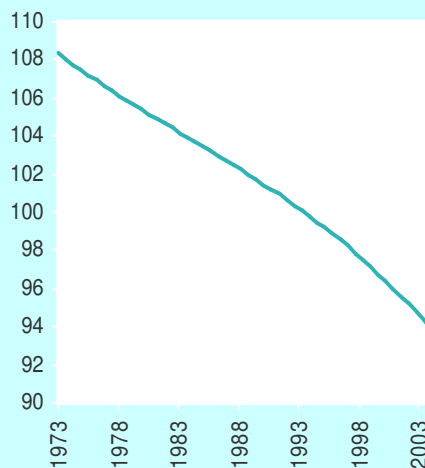

De kapitaalintensiteit van de regionale productie

Over de kapitaalgoederenvoorraad en de kapitaalintensiteit van de productie zijn geen statistische gegevens beschikbaar. Via een aantal indirecte kengetallen kan de situatie toch enigszins inzichtelijk worden gemaakt. De geaccumuleerde investeringen over een lange periode geven namelijk een indicatie over de omvang van de kapitaalgoederenvoorraad. De verhouding tussen kapitaalgoederenvoorraad en arbeidsinzet kan als maat voor de kapitaalintensiteit van de productie worden gebruikt. Voor de periode 1970-2004 zijn deze kengetallen berekend en vergeleken met Nederland. Aldus kan worden bepaald hoe kapitaalintensief de regionale productie wordt voortgebracht in vergelijking met Nederland.

Zoals uit de grafiek blijkt ligt de huidige kapitaalintensiteit van de productie in Gelderland onder het Nederlandse niveau. Deze situatie is geleidelijk ontstaan en verloopt in de tijd parallel met de teloorgang van de industrie en de afkalving van de landbouw.

Trendbeeld van de gecummuleerde investeringen per arbeidsplaats in Gelderland 1973-2004, indexcijfers Nederland = 100

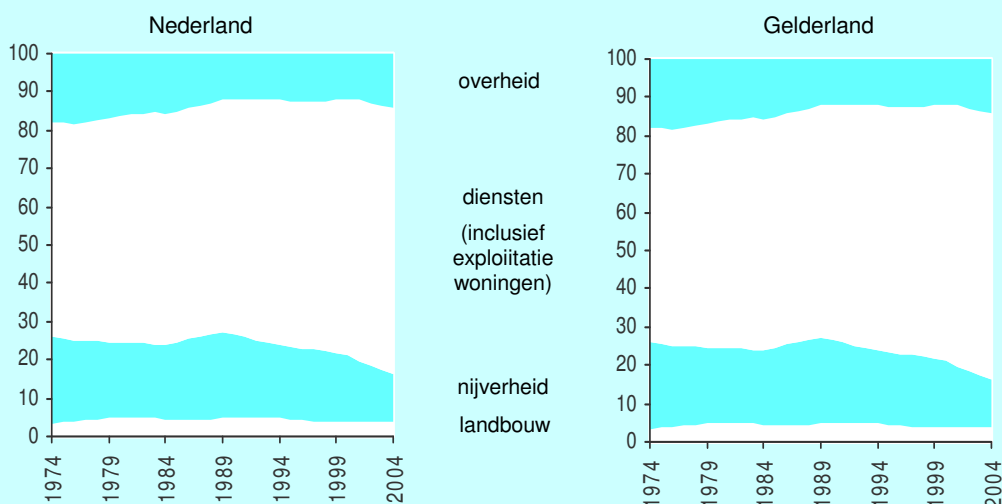

Bureau Economisch Onderzoek, Provincie Gelderland;
bron basis bestanden PWE-Gelderland en CBS

Wie investeert

Het aandeel van de dienstensektor in de totale investeringen stijgt en dat van de landbouw en de nijverheid daalt. Intussen wordt bijna tweederde deel van de totale investeringssom uitgegeven door de dienstensektor. Ongeveer de helft daarvan komt voor rekening van de sector 'exploitatie van woningen'.

Investeringsstructuur naar bestemming, totaal = 100%

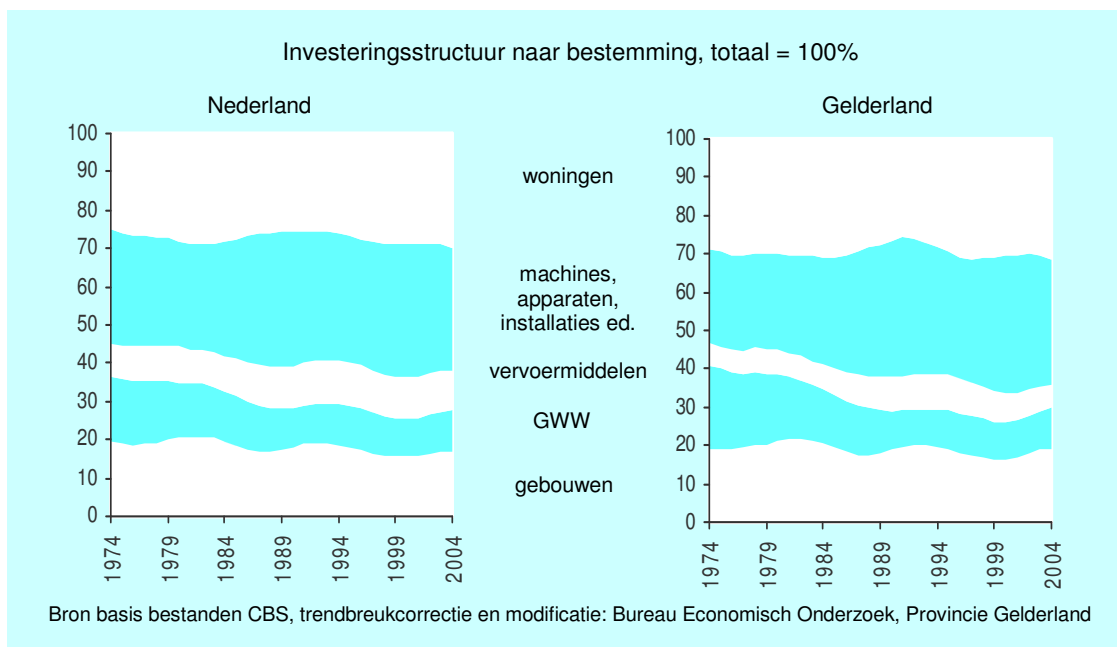

Bron basis bestanden CBS, trendbreukcorrectie en modificatie: Bureau Economisch Onderzoek, Provincie Gelderland

Daarmee is de woningsector de belangrijkste bestemming voor de investeringen. De overheidsinvesteringen beslaan op dit moment ongeveer 18% van het totaal.. In de jaren zeventig lag het aandeel op ruim 21%. In de jaren daarna daalde het overheidsstaandeel gestaag tot 11%. In het begin van de jarennegentig. Sindsdien is de trend weer opwaarts.

Waarın wordt geïnvesteerd

Ongeveer 50% van de Gelderse investeringssom wordt besteed aan onroerend goed (woningen en bedrijfsgebouwen). Bijna éénderde deel gaat naar duurzame productiemiddelen (machines e.d.). Ruim 10% wordt besteed aan grond-, water- en wegebouwkundige werken en 6% ten slotte wordt besteed aan vervoermiddelen. In de loop der jaren heeft zich in de verdeling een structuurverschuiving voor gedaan, waarbij het accent steeds meer is verschoven van GWW-werken (grond-, water- en wegebouw) naar woningen en machines e.d. Het aandeel GWW-werken is in dertig jaar tijd ongeveer gehalveerd.

29 januari 2007

Menno Walsweer
Bureau Economisch Onderzoek

Bijlage

Bruto investeringen in vaste activa naar bestemming in mln euro en in procenten, lopende prijzen, vijfjaarsgemiddelde 2000-2004						
	landbouw	nijverheid	diensten	overheid		totaal
Gelderland	503	1.361	6.166	1.778		9.807
Nederland	3.569	11.648	64.718	13.376		93.311
verdeling in %:						
Gelderland	5	11	66	18		100
Nederland	4	12	69	15		100
Bruto investeringen in vaste activa naar type in mln euro en in procenten, lopende prijzen, vijfjaarsgemiddelde 2000-2004						
	gebouwen	GWW	vervoermid- delen	machines e.d.	woningen	totaal
Gelderland	1.877	1.032	598	3.182	3.118	9.807
Nederland	15.769	9.881	9.957	29.810	27.896	93.313
verdeling in %:						
Gelderland	19	11	6	32	32	100
Nederland	17	11	11	31	30	100
Bron: Regionaal Economische Jaarcijfers, CBS						

DEFINITIES

Investerings in vaste activa.

Vaste activa zijn geproduceerde materiële of immateriële activa die langer dan een jaar in het productieproces worden gebruikt.

In de tabel wordt het totaal weergegeven van de bruto investeringen in vaste activa uit productie en invoer naar bedrijfstakken (eigendoms criterium) en naar type.

De investeringen in vaste activa omvatten:

1) het saldo aan- en verkopen van materiële vaste activa:

Woningen en bedrijfsgebouwen.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken.

Vervoermiddelen.

Machines, installaties en computers (incl. in cultuur gebrachte activa zoals bomen en vee).

2) het saldo aan- en verkopen van immateriële vaste activa:

Exploratie van minerale reserves.

Computerprogrammatuur en grote databanken.

Originelen op het gebied van woord, beeld en geluid.

Overige immateriële vaste activa.

3) grondverbetering (ontginning, ruilverkaveling en het bouwrijp maken van grond).

Tot de investeringen in vaste activa behoren ook:

- het onderhanden werk in de bouwnijverheid, dat tot de investeringen in vaste activa van de opdrachtgever is gerekend. Het gaat hierbij om woningen, bedrijfsgebouwen, weg- en waterbouwkundige werken enz.

- militaire bouwwerken die op soortgelijke wijze als door civiele producenten worden gebruikt, zoals vliegvelden en ziekenhuizen.

- verbeteringen aan gebruikte vaste activa, die veel verder gaan dan wat voor gewoon onderhoud en gewone reparaties nodig is.

- de bij de aankoop van nieuwe en gebruikte vaste activa gemaakte kosten, zoals overdrachtskosten en kosten van makelaars, architecten, notarissen en taxateurs